

Арфаграфічная хвілінка.

- 1) Па (малу), 2) сарві (галава), 3) заходне (еўрапейскі), 4) супер (маркет), 5) (па) старым звычаі, б) (у) шчыльную, 7) (мед) работнік, 8) шасці (дзёнка), 9) (грос) майстар, 10) (міні) матч, 11) не (да) твару, 12) (контр) агент, 13) (звыш) гукавы, 14) (за) адно, 15) (у) пяцях.

Гульня «Чацвёрты лішні».

- 1) Сам Бог рад, калі ў сям'і лад.
- 2) Чорт не адну пару лапцей стаптаў,
пакуль такую пару сабраў.
- 3) Нашто клад, калі ў сям'і лад.
- 4) З тварам — да вянца, а з розумам — да канца.

Тэма:

**Знакі прыпынку ў складаназлучаных
сказах**

Задачы:

- узнавіць і паглыбіць веды пра складаназлучаныя сказы, удаस्कанапіць адпаведныя моўныя і маўленчыя ўменні;
- удасканальваць уменне правільна пунктуацыйна афармляць складаназлучаныя сказы;
- стварыць умовы для развіцця крытычнага мыслення, творчых здольнасцей;
- выхоўваць у вучняў пачуццё адказнасці да планавання будучых сямейных адносін.

Эпіграф:

**Галоўны сакрэт удалага
шлюбу — у няшчасцях
бачыць выпадковасці, а
выпадковасці не
ўспрымаць як няшчасці.**

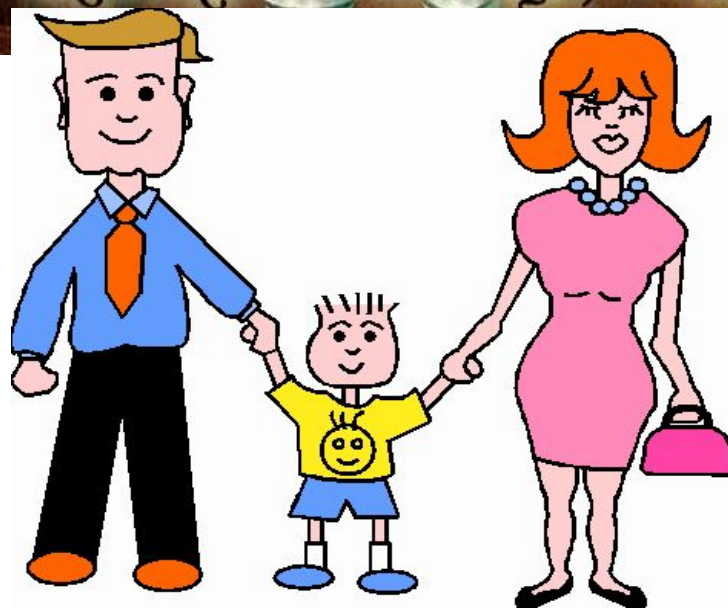
(Гаральд Нікалсан)

Запішыце, вызначце від складанага сказа, растлумачце
знакі прыпынку, пабудуйце схему. Растлумачце сэнс
эпіграфа.

**Галоўны сакрэт
удалага шлюбу — у
няшчасцях бачыць
выпадковасці, а
выпадковасці не
ўспрымаць як**

Жонка не лапаць, з нагі не скінеш

*Бацька і маці ад Бога
ў хаце, хто іх зневажае,
дабра не знае*

Беларуская прымаўка

«Маршрут» урока:

- ведаем (тэарэтычны блок),
- умеем (практычны блок),
- даследуем (творчая дзейнасць).

Ведаем. «Вадаспад ведаў» (лічбавы дыктант).

Згодны са сцвярджэннем — **1**, не згодны — **0**.

1. Часткі складаназлучанага сказа адносна раўнапраўныя, самастойныя па сэнсе.
2. Сэнсава-граматычныя часткі складаназлучанага сказа звязаны пры дапамозе злучальных злучнікаў.
3. У складаназлучаным сказе павінна быць толькі дзве часткі.
4. Паміж часткамі складаназлучанага сказа ставіцца двукроп'е.
5. Знакі прыпынку паміж сэнсава-граматычнымі часткамі складаназлучанага сказа ставяцца абавязкова.
6. Паміж часткамі складаназлучанага сказа можа ставіцца працяжнік.
7. Злучальныя злучнікі падзяляюцца на супраціўныя, спалучальныя, размеркавальныя.
8. Перад супраціўнымі злучнікамі абавязкова ставіцца коска.
9. Коска ставіцца паміж часткамі складаназлучаных сказаў, якія аб'яднаны паўторнымі злучнікамі.

Узаемапроверка работ

1 1 0 0 0 1 1 1 1

«Тэарэтычная лабараторыя». Напішыце на
прамянях пункты правіла, калі коска паміж
часткамі складаназлучанага сказа не ставіцца.

- **Прачытайце тэкст.** Да якога стылю маўлення ён адносіцца?
Вызначце асноўную думку тэксту. Ці згодны вы з гэтым выказваннем?

Знайдзіце складаназлучаныя сказы, выпішыце і расстаўце знакі прыпынку. Пабудуйце схемы сказаў.

Каштоўнасць сямейных адносін, мацярынства, павагі да старэйшых — адны з галоўных агульначалавечых каштоўнасцей, на якіх павінна трымацца любое цывілізаванае грамадства. Менавіта ў сям'і закладваюцца паняцці пра дабро і зло. Ніякая кар'ера, грошы, незалежнасць не могуць даць чалавеку таго душэўнага цяпла, пяшчоты, любові, падтрымкі, надзейнасці, якія можа даць яму сям'я.

У сучасным грамадстве высокі ўзровень распаду сямей і многія дзеці не адчуваюць каштоўнасці сямейных адносін. Падлеткі пад уздзеяннем сродкаў масавай інфармацыі аддаюць прыярытэт эгаізму і незалежнасці а сямейныя каштоўнасці адыходзяць на другі план.

Задача сям'і і школы — фарміраваць

Тэст музыка

Адказы да тэстаў

- 1-5
- 2-4
- 3-2
- 4-3
- 5- 1-4, 2-2, 3-5, 4-3, 5-6, 6-1
- 6 - 1

Хвілінка адпачынку (прагляд слайдаў пра сям'ю ў музычным суправаджэнні).

Творчая лабараторыя

- Складзі цэнтон пра сям'ю, выкарыстоўваючы складаназлучаныя сказы.

«Метад незакончаных сказаў».

Ш —

Ч —

А —

С —

Ц —

Е —

«Перакладчыкі».

- *Перакладзіце прытчу пра сям'ю з рускай мовы на беларускую.*
- **Жила-была на свете семья. Была она необычная, потому что занимала целую деревню. Семья была особая: мир и лад царили в ней. Дошёл слух об этой семье до самого владыки страны, и решил он проверить её правдивость. Прибыл он в деревню — и душа его возрадовалась. Спросил у главы семьи, как он достигнул такого согласия. Тот произнёс только три слова: любовь, терпение, прощение.**
- - Назавіце складаназлучаныя сказы, патлумачце знакі прыпынку. Назавіце словы, у якіх закладзены асноўны сэнс прытчы.

- Жыла-была на свеце сям'я. Была яна незвычайная, таму што займала ўсю вёску. Сям'я была асаблівая: мір і згода панавалі ў ёй. Дайшла чутка пра гэтую сям'ю да самога ўладара краіны, і ён вырашыў праверыць яе праўдзівасць. Прыехаў у вёску — і душа яго ўзрадавалася. Спытаў у галавы сям'і, як ён дасягнуў такой згоды. Той сказаў толькі тры словы: **каханне, цярпенне, дараванне.**

каханне

цярпенне

дараванне

- А з якімі словамі-паняццямі ў вас асацыіруецца «сям'я»?

Дамашняе заданне:

- Напішыце невялікае сачыненне-разважанне «Роля сям'і ў сучасным грамадстве».

